

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing up at the bottom left, and a solid grey triangle pointing up at the bottom right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

ŠEIMOS VAIDMUO KARŠČIUOJANČIO VAIKO PRIEŽIŪROJE PIRMINĖS PAGALBOS IR GYDYMO ASPEKTAIS

Darbo autorės. Aistė BAGDONAVIČIŪTĖ (IV kursas), Nora AUKŠTUOLYTĖ (IV kursas).

Darbo vadovė. Dr. Miglė LEONAVIČIŪTĖ-KLIMANTAVIČIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Vaikų ligų klinika; VU MF Biomedicinos institutas, Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedra.

Darbo tikslas. Įvertinti tėvų žinias, požiūrį ir įsitikinimus apie vaikų karščiavimą. Aptarti šeimos įsitraukimo į karščiuojančio vaiko gydymą ir priežiūrą svarbą, remiantis apklausos rezultatais ir mokslinės literatūros duomenimis.

Darbo metodika. 2023 m. sausio – vasario mėnesiais Google Forms platformoje patalpinta anoniminė internetinė apklausa. Klausimynas buvo sudarytas iš 23 klausimų tėvų žinioms apie karščiuojantį vaiką, jo gydymą ir pirminės pagalbos grandies įsitraukimą įvertinimui. Statistinė analizė atlikta naudojant “Microsoft Excel” ir “R Commander” programas. Kintamųjų palyginimui naudotos dažnių lentelės ir taikytas Chi kvadrato testas. Rezultatai buvo vertinami kaip statistiškai reikšmingi, kai $p < 0,05$. Atliktas rezultatų palyginimas, remiantis paskutinių 10 metų mokslinės literatūros duomenimis.

Rezultatai. Anketą užpildė 1215 tėvai. Daugiausia apklausą užpildė tėvų, turinčių 1-5 metų amžiaus vaikus (78,2%, $n=950$), šiek tiek mažiau- 6-10 m. vaikus (22,2%, $n=270$), mažesnius nei vienerių metų vaikus – 179 apklaustieji (14,7%, $n=179$), dar mažiau anketą pildė 11-14 metų vaikų tėvai (5,9%, $n=72$), o mažiausiai pildė paauglių, 15-18 metų amžiaus vaikų tėvai (3%, $n=36$). Kaip pirmieji požymiai, padedantys tėvams atpažinti vaiko karščiavimą, buvo įvardinta vangumas, mieguistumas, irzlumas, karštesnė nei įprastai kakta ar kūnas, šaltos galūnės, sumažėjęs apetitas. 57,9% apklaustųjų nurodė, jog į sveikatos specialistus, dėl vaiko karščiavimo kreipiasi retai, 36,9% – vidutiniškai, 5,1% – dažnai. Temperatūros vidurkis, kai tėvai duotų vaistą nuo karščiavimo vaikui yra $38,5^{\circ}\text{C} (\pm 0.257^{\circ}\text{C})$. Pakartotinio to paties vaisto nuo karščiavimo davimo vidurkis – 5,925 val. (± 1.68 val). Dažniausiai tėvų pasirenkamas vaistas vaikų karščiavimui mažinti yra ibuprofenas (86,6%, $n=1052$) ir paracetamolis (74,3%, $n=903$). Populiariausia antipiretiko forma – sirupas (84,7%, $n=1029$), daugiau nei trečdalis respondentų (35,2%) savo vaikams renkasi rektalinės žvakutės pavidalo vaistus. Dažniausiai pasirenkami nemedikamentiniai gydymo būdai: šalti kompresai (17,6%, $n=214$), vaistažolių (liepų žiedų, aviečių ir kt.) arbatos (12,2%, $n=148$). Mažesnė dalis rinktusi vaiko vėsinimą nurengiant, didesnį skysčių siūlymą, drėgnų kojinių apmovimą. Retesni tėvų pasiūlymų buvo acto ir vandens kompresai ant kaktos, ištrynimai pipirmėčių ar eukaliptų eteriniu aliejumi arba degtine, karšto vandens vonelės kojoms. 15,6% ($n=189$) laukia kol temperatūra vaikui nukris, nenaudojant pagalbinių priemonių. Vertinant,

kokie karščiuojančiam vaikui atsiradę gretutiniai reiškiniai skatintų kreiptis į skubios medicininės pagalbos skyrių (SPS), 94,5% (n=1148) respondentų įvardijo traukulius, 91% (n=1106) naujai atsiradusį bėrimą (neišnykstantį paspaudus), 90,9% (n=1105) pasunkėjusį vaiko kvėpavimą, 85,3% (n=1037) pastebėję pamėlusias lūpas, nagus ar liežuvį, atsiradus dehidratacijos požymiams (nesišlapinant, negeriant skysčių).

Išvados. Tėvai yra pirmieji asmenys, pastebintys karščiuojantį vaiką ir pradedantys jo priežiūrą ir gydymą, todėl jų vaidmuo yra itin svarbus vaiko sveikatai ir tolimesniam ligos valdymui. Lyginant atlikto tyrimo rezultatus su moksline literatūra, pastebėta, jog pagrindinis informacijos, apie vaikų karščiavimo kontrolę šaltinis tėvams yra medicinos specialistai. Dažniausiai tėvai renkasi temperatūrą matuoti pažastyje, kaip ir rekomenduoja Amerikos pediatrų akademija. Tyrime tėvai dažniausiai nerimavo dėl tokių simptomų, kaip traukuliai, pasunkėjęs kvėpavimas, naujai atsiradę, neišnykstantys paspaudus bėrimai bei dehidratacijos požymių. Šie paminėti simptomai priklauso didelės rizikos simptomams. Tėvų požiūris į nemedikamentinį gydymą išlieka teigiamas ir dažnai taikomas praktikoje, nors mokslinėje literatūroje dauguma fizinių procedūrų nerekomenduojamos.

Raktažodžiai. Karščiavimas; vaikai; tėvai; antipiretikai; šeimos vaidmuo; karščiavimo gydymas; karščiavimo komplikacijos.